

Zbigniew Bagniewski

Łęczyn, st. 25, gm. Dobiegniew, woj.
gorzowskie, AZP 40-18/25

Informator Archeologiczny : badania 31, 12-13

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

ŁĘCZYN, st. 23, gm. Dobiegniew, woj. gorzowskie, AZP 40-18/23

- obozowisko schyłkowopaleolityczne, kultury „liściakowe”
- obozowisko postmaglemoskie (mezolit)
- osada kultury pomorskiej (wczesna epoka żelaza)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez prof. dr. hab. Zbigniewa Bagniewskiego (Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Finansowane ze środków Katedry Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 55 m².

Stanowisko nr 23 w Łęczynie zostało odkryte w czasie badań powierzchniowych, przeprowadzonych w 1996 roku. Jest ono położone na zdenudowanym pagórku sandrowym, który opada w kierunku południowym do doliny Mierzęcinki.

W obrębie wykopu stwierdzono następującą sekwencję nawarstwień: 1. Piaszczysty humus gleby współczesnej (miąższość do 25 cm); 2. Rdzawo-brunatne podglebie ze śladami struktur roślinnych (do 10 cm); 3. Żółte piaski z wkładkami żwirów (do 25 cm); 4. Szarżółte piaski z wytrąceniami związków żelaza (spągu nie uchwycono).

Zabytki wystąpiły głównie w warstwach 1 i 2, jedynie nieliczne zalegały głębiej, maksymalnie do głębokości 55-60 cm.

W wykopie I/98 odkryto około 4330 wyrobów krzemienych (44 rdzenie, 4080 wiórów, odłupków, okruchów oraz naturalnych konkrecji, 114 narzędzi, 85 rylców oraz 1 półwytwór zbrojnika) oraz 567 fragmentów naczyń. Wyroby krzemienne wystąpiły w rozproszeniu, jedynie miejscami tworząc niezbyt czytelne skupiska. W stropie warstwy 3 zarysowały się silnie zniszczone pozostałości 2 obiektów związanych z młodszym osadnictwem ludności kultury pomorskiej (obiekty nr 1 i 2).

Wśród narzędzi z wykopu I/97 najliczniejszą grupę tworzyły zbrojniki (58 okazów): 19 trójkątów, 3 tylczaki, 9 półtylczaków, 12 trapezów oraz 15 fragmentów nieokreślonych. Poza zbrojnikami w inwentarzu wyróżniono: 17 drapaczy, 2 skrobacze, 5 rylców, 1 narzędzie kombinowane, 1 wiertnik, 2 narzędzia zębate, 1 obłęcznik, 1 ciosak oraz 26 wiórów i odłupków retuszowanych i mikrołuskanych.

Pojedyncze wyroby z opisywanego inwentarza (np. 2 rdzenie dwupiętowe wiórowe) przypisać można schyłkowopaleolitycznej fazie zasiedlenia stanowiska (kultury „liściakowe”). Pozostałe wyroby krzemienne można wiązać z osadnictwem mezolitycznym. Na podstawie form wyrobów można je datować na młodszą część okresu atlantyckiego i wiązać z ugrupowaniami o tradycji postmaglemoskiej. Najmłodsze osadnictwo na stanowisku łączy się z kulturą pomorską (obiekty, ceramika).

ŁĘCZYN, st. 25, gm. Dobiegniew, woj. gorzowskie, AZP 40-18/25

- ślady osadnictwa schyłkowopaleolitycznego
- obozowisko postmaglemoskie (mezolit)
- osada kultury łużyckiej/pomorskiej (wczesna epoka żelaza)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez prof. dr. hab. Zbigniewa Bagniewskiego (Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Finansowane ze środków Katedry Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 66 m².

Stanowisko nr 25 w Łęczynie odkryto w czasie badań powierzchniowych przeprowadzonych w 1996 roku. Jest ono położone w zachodniej części kulminacji wyniesienia-cypla, przechodzącego w terasę Mierzęcinki.

W obrębie wykopu stwierdzono następujący układ nawarstwień: 1. Piaszczysty humus gleby współczesnej (miąższość do 30 cm); 2. Jasnordzawe podglebie z licznymi strukturami pokorzeniowymi (do 10 cm); 3. Drobnio i średnioziarniste piaski z wytrąceniami związków żelaza (do 20 cm); 4. Jasnoszare i jasnożółte piaski warstwowane, interstratyfikowane drobnymi żwirami (spągu nie uchwycono). Wyroby krzemienne występowały we wszystkich warstwach, przy czym najliczniejsze odnotowano w warstwie 3.

Z wykopu I/97 uzyskano około 8950 wyrobów krzemienych (m.in. 74 rdzeni, 232 narzędzia, 186 rylców, 2 półwytwory zbrojników), 3 wyroby kamienne (ciosak, podkładka i rozcieracz), 394 ułamki naczyń oraz 122 drobne fragmenty kostne. Wyroby krzemienne odkryto w dość równomier-

nym rozproszeniu, przy czym w partii północno-wschodniej ich nasycenie było większe. Wydaje się możliwe, że w tym właśnie miejscu mogło znajdować się pierwotne skupienie wyrobów – krzemienica. W trakcie eksploracji odkryto również 2 jamy (obiekty nr 1 i 2), związane z osadnictwem kultury łużyckiej lub pomorskiej.

Wśród narzędzi odkrytych w wykopie I/97 najliczniejszą grupę tworzyły zbrojniki (115 okazów): 53 trójkąty, 2 zbrojniki z retuszowaną podstawą, 7 tylczaków, 11 półtylczaków, 16 trapezów, 1 ostrze sowerskie i 25 fragmentów nieokreślonych. Pozostałe formy obejmują: 31 drapaczy, 5 skrobaczy, 1 raklet, 9 rylców, 1 narzędzie kombinowane, 3 pazury, 1 wiertnik, 1 piłkę, fragment wiórowca, 5 ciosaków i pików oraz 58 odłupków i wiórów retuszowanych i mikrołuskanych.

Najstarszą, schyłkowopaleolityczną fazę zasiedlenia stanowiska dokumentuje 7 wyrobów krzemiennych, odkrytych głównie w południowej części wykopu. Pozostałe zabytki krzemienne łączyć można z osadnictwem mezolitycznym. Formy odkrytych wyrobów pozwalają łączyć je z ludnością postmaglemoską i datować na przełom starszej i młodszej części okresu atlantyckiego(?). Najmłodsze zasiedlenie stanowiska wiązać można z kulturą łużycką lub pomorską.

Michałów „Rydnó”, gm. Wąchock, woj. kieleckie - patrz: paleolit

MOSTNO, st. 16, gm. Dębno, woj. gorzowskie, AZP 45-07/18

- obozowisko kompleksu Maglemose (mezolit)
- obozowisko kompleksu Ertebölle (protoneolit)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Tomasza Kendelewicza (Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gorzowie Wielkopolskim. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 18 m².

Stanowisko położone jest na prawej, wysokiej terasie rzeki Myśli, ok. 32 m n.p.m. W wyniku przeprowadzonej prospekcji terenowej stanowiska stwierdzić należy, że warstwy antropogenne zostały w dużym stopniu naruszone przez działanie czynników podepozycyjnych. Zmiany antropogeniczne spowodowane były głównie przez orkę leśną prowadzoną wzdłuż terasy, która spowodowała przemieszczenie przestrzenne materiału archeologicznego i wzmogła działanie procesów stokowych. Do procesów biogenicznych zaliczyć należy działalność korzeni roślin oraz kopiących nory gryzoni. Natomiast procesy geomorfologiczne najsilniej zaznaczone były przez osuwanie się i spłukiwanie materiału kulturowego, głównie znajdującego się w warstwie powierzchniowej. Do przeprowadzenia badań sondażowych wybrano część stanowiska nienaruszonego orką – założono jeden wykop o powierzchni 15 m² i trzy o powierzchni 1 m² każdy.

Wśród materiałów z powierzchni wystąpiło 440 artefaktów krzemiennych i 9 fragmentów ceramiki. Do najliczniejszej grupy należy zaliczyć rdzenie (22 szt.) jednopiętowe wiórowe i wiórowo-odłupkowe, a ponadto wystąpiły: 4 drapacze, 2 półtylczaki wiórowe, rylec, 11 skrobaczy, 1 ciosak i 9 zbrojników. Z wykopów sondażowych pochodzi 384 znalezisk krzemiennych i kilka fragmentów kości. Wśród rdzeni wyróżnić należy: 2 jednopiętowe odłupkowe, 9 wiórowo-odłupkowych, 2 jednopiętowe wiórowe i 1 łuszczeń. W grupie narzędzi wystąpiły: 1 drapacz zdwojony, 7 skrobaczy, 4 odłupki retuszowane, 1 wiór retuszowany, 2 półtylczaki i 1 pik. Wśród zbrojników wystąpiły: 1 wiórek, 3 trójkąty, 1 trapez i 3 fragmenty zbrojników.

Część materiału krzemienego należy łączyć generalnie z kompleksem Maglemose, trapezy wyznaczają młodszą mezolityczną (atlantycką) fazę chronologiczną inwentarza, natomiast masywniejsze odłupki i wióry oraz część fragmentów ceramiki można łączyć z osadnictwem protoneolitycznym kompleksu Ertebölle.

Nowy Dworek, st. 7, gm. Świebodzin, woj. zielonogórskie - patrz: wczesne średniowiecze

Petrykozy, st. 6, gm. Białaczów, woj. piotrkowskie - patrz: wczesne średniowiecze